

1. Uvod

Istorija nastanka katastarskih operata, prije svega je vezana za vojne institute i druge institucije koje su premjeravanjem stvarali podatke u analognom obliku. Analogni podaci u današnjem trendu elektronskog poslovanja polako gube utrku. Današnja informatička tehnologija i Internet omogućuje bržu protočnost informacija gdje dolaze do izražaja digitalni podaci.

Transformacijom katastra zemljišta propisanog zakonom u Katastar nekretnina i uvođenjem informatičke tehnologije podatke počinjemo prevoditi u digitalni oblik. Ova obaveza je definisana kako Zakonom o katastru nekretnina tako i Pravilnikom o održavanju katastarskih podataka

Tokom procesa digitalizacije novi su podaci također dobivani u digitalnom obliku. Danas se ti podaci nalaze u raznim ustanovama na području Bosne i Hercegovine. Stvaranjem velike količine digitalnih podataka dolazi do potrebe za kvalitetnom organizacijom i opisom podataka koja će omogućiti krajnjem korisniku uvid u postojanost podatka te njegovoj kvaliteti i dostupnosti. Koordinirano upravljanje posebno je važno za katastarske podatke, budući da je njihova izrada značajno skuplja nego kod bilo koje druge vrste podataka. Jedan od najučinkovitijih "alata" za upravljanje prostorno-informacijskim podacima u digitalnom i analognom obliku jesu metapodaci. Metapodaci opisuju sadržaj, položaj i format podataka, te mogu dati informacije o prijenosu podataka i razne druge informacije, ovisno o potrebama korisnika metapodataka.

Proces globalizacije kao i integracije s Europskom zajednicom, nameću potrebe usklađivanja lokalnog zakonodavstva i lokalnih normi s globalnim - ISO i europskim - CEN normama. Za što bolje razumijevanje podataka diljem informatičke zajednice na globalnom nivou koristi se Europska norma ISO 19115 za metapodatke (DZNM-N-55_ISO19115).

Katastarski operat je skoro na citavom području BiH u digitalnom obliku, dok je digitalizacija geodetskih planova izvršena u znatno manjem procentu. Na ovakvo stanje je uticala činjenica da se sa digitalizacijom podataka katastarskog operata započelo prije otprilike trideset godina i da je ovaj proces urađen sistematski za skoro citavu teritoriju BiH, dok se sa vektorizacijom planova započelo u zadnjih deset godina. Dodatno postoji problem da su digitalni katastarski operat i digitalni geodetski planovi urađeni i održavani u različitim softverima sa različitom strukturom podataka, uz najčešću pojavu da se nalaze u različitim bazama podataka koje međusobno nisu povezane, što dovodi do neusaglašenosti stanja podataka u digitalnom katastarskom operatu i na digitalnim geodetskim planovima (čest je slučaj da je promjena provedena na digitalnom geodetskom planu a nije u katastarskom operatu, i obratno). Katastarski operat je većinom digitalizovan i održavan u softverima i bazama podataka koje rade pod DOS-ovim operativnim sistemom, a digitalni geodetski planovi su digitalizovani i održavani u raznim CAD ili GIS softverima (kao na primjer AutoCad, ArcView, itd.). Pored problema nastalog digitalizacijom i održavanjem katastarskih podataka u različitim softverima i bazama podataka sa različitom strukturom, prisutan je i problem da se katastarski podaci u BiH vode u različitim evidencijama, kao što su popisni katastar, katastar zemljišta i katastar nekretnina. Između ovih evidencija postoje značajne razlike kako u podacima koje one vode tako i u načinu prikupljanja i održavanja tih podataka.